

Chapati, tortilla, ryż ... czyli nie tylko chleb

Oglądając wystawę
dowiecie się jak wygląda
marokański obiad, co jedzą
dzieci w Kenii i Indiach, a także
czego nie może zabraknąć
na meksykańskim stole.

pszenica

fasola

ryż

kukurydza

**Kukurydza,
pszenica, fasola
i ryż** to rośliny, które
stanowią podstawę
diety w większości
krajów świata.
Z nich przygotowuje
się posiłki –
dania główne,
a także dodatki
i przekąski.

strąki fasoli na polu

groch

fasola

soczewica

Fasola, groch, soczewica to bardzo pożywne rośliny strączkowe. Przygotowuje się z nich przede wszystkim gęste sosy, zupy i pasty. Fasola jest bardzo popularna w Ameryce Środkowej i Południowej, a groch i soczewica w basenie Morza Śródziemnego.

Ryż z Azji Południowo-Wschodniej. Jest drugim, po pszenicy, najczęściej uprawianym zbożem. Stanowi podstawę wyżywienia 1/3 ludności świata. Ryż potrzebuje dużo wilgoci i ciepła, dlatego uprawiany jest najczęściej w dolinach rzek lub na sztucznie nawadnianych tarasach.

ryż nietuskany

brązowy ryż

biały ryż

pole ryżowe

Czy wiecie?

Ryż jest jedną z najstarszych roślin uprawnych świata. W Chinach uprawiano go już ok. r. 5000 p.n.e.

Pszenica pochodzi z Azji Południowo-Zachodniej i Środkowej. Przygotowuje się z niej mąkę, która następnie jest wykorzystywana do wyrobu chleba, placków, makaronów i ciast. Rozdrobnione ziarna pszenicy to popularny kuskus.

zielone kłosy pszenicy

ziarno pszenicy

dojrzałe kłosy pszenicy

produkty z mąki pszennej

sprzedawca gotowanej kukurydzy

kolby słodkiej kukurydzy

Kukurydza pochodzi z Ameryki Środkowej. Kolby kukurydzy mogą być różnej wielkości, a ziarna różnej barwy. Kukurydzę można spożywać w całości, np. jako gotowane kolby lub ziarna, albo zrobić z niej mąkę kukurydzianą, z której przygotowuje się placki.

kolorowa kukurydza

kolby kukurydzy na polu

Czy wiecie?

Według mitologii Majów pierwsi ludzie zostali ulepieni z mąki kukurydzianej.

smażenie placków chapati

chapati jako dodatek do głównego dania

Chapati [czia^{pat}i], czyli cienkie placki robione z mąki pszennej są popularne niemal na całym świecie. Pochodzą najprawdopodobniej z Indii, skąd rozpowszechniły się w Azji Południowej, na Bliskim Wschodzie i w Afryce. Masę przygotowuje się z mąki, wody i soli, a cienkie placki piecze na rozgrzanej blasze. Chapati stanowi dodatek do posiłków, można je jeść z warzywami, mięsem lub sosami.

smażenie placków chapati
przygotowanie ciasta na placki chapati

Czy wiecie?

Pszenne placki, w zależności od kraju, mogą być także nazywane np. jufka, pita czy chaczapuri.

chapati piecze się na ogniu

sprzedawca chapati

tortille

Tortilla [*tortija*] jest popularna w Ameryce Środkowej i Południowej, a przygotowuje się ją z mąki kukurydzianej. To niewielkie placki, które jada się same lub z nadzieniem np. z fasolą, cebulą, serem, śmietaną oraz mięsem. Wysuszone tortille dodaje się także do zup, a posypane serem, tzw. nachos [*naczos*], to chrupiące przekąski, jadane z pikantnym sosem.

dziewczynka jedząca tortillę

sprzedawczyni tortilli

tortille piecze się na ogniu

tortilla z dodatkami

nachos z sosem

Czy wiecie?

Pszenne lub kukurydziane placki są także popularne w Europie. Są podstawą tak lubianej przez wielu ludzi pizzy.

Co jedzą dzieci w różnych zakątkach świata?

meksykański arroz con frijoles

fasola

ryż

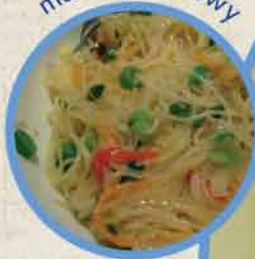

kukurydza

Arroz con frijoles [aroz kon friholes] to najbardziej znana potrawa nie tylko w **Meksyku**, ale też w innych krajach Ameryki Środkowej i Południowej. Składa się z gotowanego na miękko ryżu i gęstego sosu z ciemnej fasoli (najczęściej czarnej lub czerwonej). Do nich dodaje się kawałki mięsa, gotowaną kolbę kukurydzy, starty ser, smażonego banana, no i oczywiście tortille.

Popularna w **Wietnamie** zupa pho [po] przypomina nasz rosół, różni się jednak kilkoma składnikami. Pho przygotowuje się gotując mięsny wywar, do którego należy dodać ryżowy makaron, sok z cytryny, posiekaną kolendrę, kiełki fasoli i papryczkę chili. To zupa, którą je się pałeczkami.

makaron ryżowy

w Wietnamie je się pałeczkami

wietnamska zupa pho

Co jedzą dzieci w różnych zakątkach świata?

Podstawę **kuskusu** pochodzącego z **Maroka** stanowią rozdrobnione ziarna pszenicy ugotowane na parze lub zalane wrzątkiem. Do nich dodaje się mięsny sos, gotowane warzywa (przede wszystkim marchew, dynię, groch włoski), a niekiedy rybę. Kuskus tradycyjnie spożywany jest w marokańskich domach w każdy piątek.

marokański kuskus

ziarno pszenicy

kuskus

kenijskie ugali z kapustą

ziarno kukurydzy

Ugali z Kenii to potrawa, którą przygotowuje się z mąki kukurydzianej i wody, podgrzewając na małym ogniu aż zgęstnieje. Ugali jest najpopularniejszym daniem w Afryce Wschodniej. Można je podawać niemal ze wszystkim: sukumawiki (rodzaj gotowanej kapusty), z mięsnym gulaszem, rybami, sosami warzywnymi, fasolą, a nawet owocami.

ugali z sukumawiki

Czy wiecie?

Ponad miliard ludzi na świecie przeznacza tylko 4 złote na całodziennie wyżywienie.

Czy wiesz, co oni jedzą?

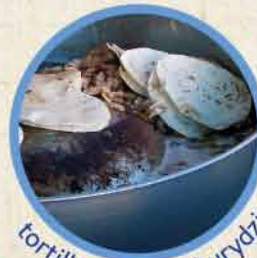
Dopasuj zdjęcia potraw do zdjęć przedstawiających jedzących ludzi. Z jakich roślin i ziaren przygotowywane są te potrawy?

ziarno pszenicy

ryż na polu

tortille z mąki kukurydzianej

ciemny chleb pszenny

biały ryż

kolba kukurydzy na polu

makaron ryżowy

zielone kłosa pszenicy

kolorowa kukurydza

Czy wiesz, skąd pochodzą te potrawy?

Dopasuj potrawy do miejsc na mapie.

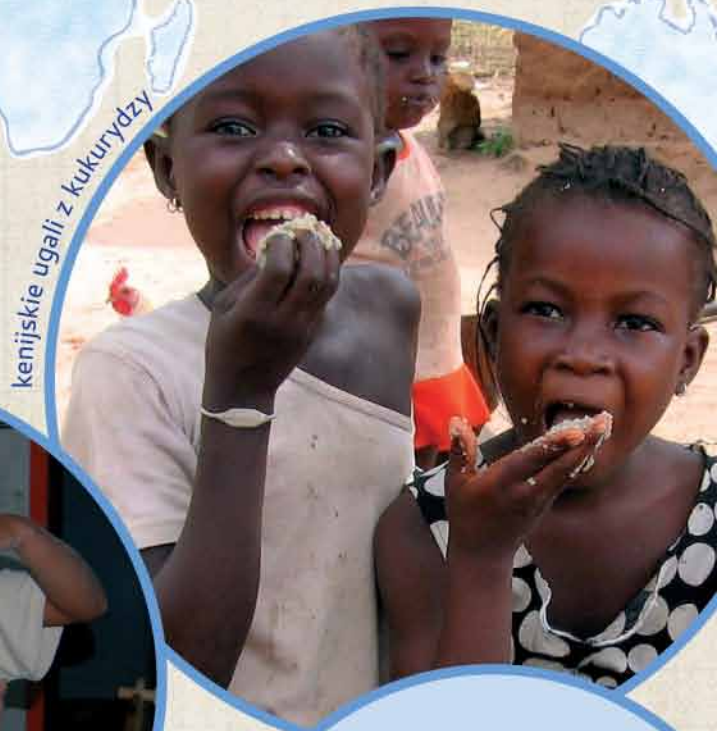
meksykańska tortilla

indyjskie chapati

wietnamski makaron ryżowy

kenijskie ugali z kukurydzy